הִלְכוֹת מְגִלָּה סִימָן תרפט

הַשּׁוֹמֵעַ מִמָּנּוּ (ג) [ב] **לֹא יָצָא.** (ז) [ו]**וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַנָּשִׁים אֵינָם מוֹצִיאוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים.** הַגָּהּ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ח) אִם הָאִשָּׁה קוֹרְאָה (ג) לְעַצְמָהּ, מְבָרֶכֶת לִשְׁמֹעַ מְגִלָּה, שֶׁאֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּקְרִיאָה (מרדכי פרק קמא דמגלה (ספ׳ תשפטנו):

ג (ט) [ז]**אַנְדְּרוֹגִינוֹס** (י) **מוֹצִיא מִינוֹ** (יא) **וְלֹא שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ,** (יב) **טֻמְטוּם וּמִי שֶׁחֲצָיו עֶבֶד אֲפִלּוּ מִינוֹ** (ד״ה ד) **אֵינוֹ מוֹצִיא.** הַגָּהּ: (יג) יֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֶת (ה) עַצְמוֹ אֵינוֹ מוֹצִיא, וְצָרִיךְ לִשְׁמֹעַ מֵאֲחֵרִים (בית יוסף ד״ה ומנדרוגינוס):

ד [ח]**הַשּׁוֹמֵעַ מְגִלָּה מִמִּי שֶׁהוּא מֻדָּר הֲנָאָה מִמֶּנּוּ** (יד) **יָצָא:** **ה** *[ט]**מָקוֹם שֶׁאֵין מִנְיָן, אִם אֶחָד יוֹדֵעַ וְהָאֲחֵרִים אֵינָם יוֹדְעִים אֶחָד פּוֹטֵר אֶת כֻּלָּם, וְאִם כֻּלָּם יוֹדְעִים כָּל אֶחָד קוֹרֵא** (ו) (טו) **לְעַצְמוֹ:**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [ב] לֹא יָצָא. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן בְּשָׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק (ג׳) [ב׳] סִימָן ל״ג שֶׁכָּתַב שָׁם שֶׁקָּשֶׁה לְהָקֵל כְּהַב״ח נָגֶד מִשְׁמָעוּת הָרִאשׁוֹנִים, וְעַיִן שָׁם שֶׁכָּתַב בְּאֶחָד שֶׁכָּבְדוּ אָזְנָיו מִשְּׁמֹעַ אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁצּוֹעֲקִים מְאֹד בְּקוֹל רָם אֲז שׁוֹמֵעַ, וְקָרָא הַמְּגִלָּה לְפָנָיו הַצִּבּוּר בְּקוֹל בֵּינוֹנִי שֶׁנִּרְאֶה שֶׁהוּא עַצְמוֹ לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, אַף עַל פִּי כֵן יָצְאוּ הַצִּבּוּר בִּקְרִיאָה זוֹ דְּחָרֵשׁ גָּמוּר לֹא הָוֵי כְּיָנִין שֶׁשּׁוֹמֵעַ אִם צוֹעֲקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״שׁ בְּתְּשׁוּבָה כְּלָל פ״ה סִימָן (י״ב) [י״ג] וּבְסִימָנִים שָׁם, וּבְקִדּוּשׁ חֲדַשׁ הַלְּכוֹת גִּשְׁיָן סִימָן קכ״א (סק״ו) כָּתַב דְּאַף שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ רַק כְּשֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ בְּקוֹל רָם עַל יְדֵי מִין חֲצוֹצְרוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם לֹא מִיקְרֵי חֵרֵשׁ. וְגַם אֵין לְחוּשׁ בְּשֶׁבֵּיל שֶׁלֹּא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, מִשּׁוּם דְּמוֹכֵח מִפְּתִירַת הַפּוֹסְקִים מִקְּרִיאַת שְׁמַע לְמְגִלָּה בְּמָקוֹם בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו שדעת) דְּיֵשׁ לְחוּשׁ בֵּין לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ לְחֵרֵשׁ, (ומה שֶׁכָּתְבוּ הַבֵּית יוֹסֵף (שם) וְהַב״ח (סי״ה) דְּחוּק מְאֹד) וְנִרְאֶה דְּדִוְקָא חֵרֵשׁ שֶׁאֵין רְאוּי לְהַשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, וְכֵיוָן שֶׁשָּׁמַע מִמִּי שֶׁהוּא שֶׁאֵינוֹ חַיָּב בְּקְרִיאָתָהּ לֹא יָצָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן זֶה שֶׁיָּכוֹל לִשְׁמֹעַ עַל יְדֵי קוֹל רָם וְחַיָּב בְּקְרִיאָתָהּ גַּם הַשּׁוֹמְעִים מִמֶּנּוּ בְּקוֹל בֵּינוֹנִי יָצָא וְעַיִן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּהוּא עַצְמוֹ יֵשׁ לוֹמַר גַּם כֵּן דְּיָצָא אַף עַל גַּב דְּלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ, דְּהָא מִכָּל מָקוֹם בַּר קְרִיאָה הוּא וְכֵיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ הַקּוֹרֵא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּקְרִיאָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ כְּמוֹ בְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּקְרָא וְלֹא הִשְׁמִיעַ יָצָא, וּקְרִיאָה בְּשִׁמְיעַת אֲחֵרִים מִמֶּנּוּ דְּמֵי דְּאַף עַל גַּב דַּאֲחֵרִים שְׁמְעוּ וְהוּא לֹא שָׁמַע מִכָּל מָקוֹם יָצָא בְּקְרִיאָה שֶׁקָּרָא לְעַצְמוֹ, וְעַיִן לְעֵיל סִימָן ס״ב (סק״ג):

בַּאֵר הֵיטֵב

לְחִנּוּךְ מוֹצִיא נָשִׁים, וְקָטָן לְקָטָן וְאִשָּׁה לְאִשָּׁה, אֲלִיבָּא זוּטָא (סק״ו). וְעַיִן יַד אַהֲרֹן (הגה״ט): **ב** (ג) **לֹא יָצָא.** וּבַ״ח (סי״ה) פָּסַק דְּהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַחֵרֵשׁ יָצָא בְּדִיעֲבַד, וְכֵן מִשְׁמַע בַּבֶּגְרָא (יט:): (ד) **לְעַצְמָהּ.** וּבְמִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם רוּת (זהר חדש רות מז:) כָּתַב דְּלֹא תִּקְרָא לְעַצְמָהּ רַק תִּשְׁמַע מֵהָאֲנָשִׁים: **ג** (ז) **אֵינוֹ מוֹצִיא.** אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּנָשִׁים מוֹצִיאוֹת אֲנָשִׁים זֶה גָּרַע טָפֵי, עַיִן בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ואנדרוגינוס): (ה) **עַצְמוֹ אֵינוֹ מוֹצִיא.** הַיְינוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּנָשִׁים אֵין מוֹצִיאוֹת אֲנָשִׁים. בֵּית יוֹסֵף. וְהַבַּאֵר הֵיטֵב אֲשֶׁר לְפָנַי לֹא דָּק בְּכָךְ, עַיִן שָׁם: **ה** (ו) **לְעַצְמוֹ.** וְהַבַּ״ח (סי׳ תרצ ס״ט) כָּתַב בְּשֵׁם מַהֲרִי״ל (הל׳ פורים) בְּפִשְׁיטוּת דְּעַדִיף טָפֵי שֶׁיִּקְרָא אֶחָד לְכֻלָּם, וְכֵן דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) מְשׁוּם בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ

בֵּאוּר הֲלָכָה

לִשְׁמֹעַ מֵאִישׁ שֶׁשּׁוֹמֵעַ בְּאָזְנָיו דַּוְקָא, עַיִן שָׁם, מְשׁוּם דַּהֲלֹא אוֹתָן אֲחֵרִים יְכוֹלִין לִקְרוֹת לְעַצְמָן אוֹ לְהִשְׁתַּדֵּל שֶׁיּוֹצִיאָן אִישׁ אַחֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוּשׁ הַשְׁמִיעָה כְּמוֹתוֹ, אֲבָל לֹא לְפָטְרוֹ לְגַמְרֵי מִקְּרִיאָה עַל כָּל פָּנִים, [וַהֲלֹא אַף דִּבְעָלְמָא שָׁנִּשִׁים פְּטוּרוֹת מִמִּצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא, הָכָא חִיְּבוּ אוֹתָן מִפְּנֵי שֶׁאַף הֵן הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס, וְאַף חֵרְשִׁין הָיוּ בְּאוֹתוֹ הַנֵּס וְלֹא גְּרַע מֵהֶן] וְיֵשׁ בָּזֶה אֲרִיכוּת דְּבָרִים וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ לְהַאֲרִיךְ. אֲכָן לְדִינָא אֵין נִפְקָא מִינָּהּ, דִּבְלָאו הָכִי הֲלֹא דַּעַת כַּמָּה רִאשׁוֹנִים הֶרְשָׁבָ״א (ברכות טו: ד״ה אמר רב יוסף) וְהָרִיא״ז (שלטי גבורים ו: אות ג) וְהָרַשְׁבַּ״ץ (שו״ת ח״ג סי׳ קיג) שֶׁגַּם לָאֲחֵרִים הוּא מוֹצִיא, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ בַּר חִיּוּבָא, וְגַם בָּרַמְבַּ״ם (שם ה״ב) יֵשׁ חִלּוּפֵי גִּרְסָאוֹת, וְכֵן הִסְכִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ה), וְעַל כֵּן חֵרֵשׁ לְעַצְמוֹ בְּוַדַּאי מֻחְזָק לִקְרוֹת בְּעַצְמוֹ בֵּין שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, וְאַף אִם יַקְרִיבֶנּוּ בְּלֹא טָעֲמִים גַּם כֵּן אֵין קְפִידָא. וּלְשׁוֹן רִיא״ז קָשֶׁה קְצָת שֶׁכָּתַב דְּיָכוֹל לִקְרוֹת לְכַתְּחִלָּה לְעַצְמוֹ, מַאי לְשׁוֹן יָכוֹל בָּזֶה דַּהֲלֹא לְכַאוֹרָה מֻחְזָק לַעֲשׂוֹת כֵּן:

ה * **מָקוֹם שֶׁאֵין מִנְיָן. דִּבְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מִנְיָן מֻחְזָק לַחֲזֹר אֶחָד אֶחָד מִנְיָן כְּדִלְקַמָּן** בְּסִימָן תר״צ סָעִיף י״ח:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(רוֹצֶה לוֹמַר דְּעָצָם קְרִיאַת הַמְּגִלָּה הָוֵי רַק מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְחִיּוּבוֹ שֶׁל קָטָן הָוֵי גַּם כֵּן רַק מִדְּרַבָּנָן בְּכָל הַמְּצוֹת) מַה שֶּׁאֵין כֵּן גְּדוֹל הָוֵי חַד דְּרַבָּנָן, (יט) וְלֹא אָתֵי תְּרֵי דְּרַבָּנָן וּמַפְּיק חַד דְּרַבָּנָן. וְהִנֵּה לְעֵיל בְּסִימָן תרע״ה סָעִיף ג׳, הֵבִיא הַמַּחֲבֹר דְּיֵשׁ מִי שֶׁמַּכְשִׁיר בְּקָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אֲחֵרִים בְּהַדְלָקַתּוֹ, (יט) וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, וְעַיִן בְּעִקְּרֵי דִּינִים (סי׳ לו אות א) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם סָמָא דְּחַיֵּי (סי׳ טז), דִּבְמָקוֹם הַדְּחַק כְּשֶׁאֵין שָׁם אֲנָשִׁים בְּקִיאִים בְּמִקְרָא מְגִלָּה, יָכוֹל לְהוֹצִיאָם קָטָן שֶׁהִגִּיעַ לְחִנּוּךְ: (ז) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַנָּשִׁים אֵינָם מוֹצִיאוֹת וְכוּ׳.** וְלֹא דָּמֵי לְגַר חֲנֻכָּה (יג) דְּשָׁאנֵי מְגִלָּה דְּהָוֵי כְּמוֹ קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּפְסוּלָה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַצִּבּוּר, וְלָכֵן אֲפִלּוּ לְיָחִיד אֵינָהּ מוֹצִיאָה מִשּׁוּם לֹא פְלוּג, וְגַם (יד) דְּאָפְשָׁר דְּאִשָּׁה אֵינָהּ חַיֶּבֶת בְּקְרִיאָה רַק לִשְׁמֹעַ וּכְדִלְקַמָּה, וּמִקְּרֵי דְּאֵינָהּ מְחֻיֶּבֶת בַּדָּבָר לְגַבֵּי אִישׁ, אֲבָל אִשָּׁה מוֹצִיאָה (טו) אֶת חֲבֶרְתָּהּ: (ח) **אִם הָאִשָּׁה קוֹרְאָה וְכוּ׳.** וְעַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) שֶׁמְּצַדֵּד דְּלֹא תִּקְרָא לְעַצְמָהּ כְּלָל רַק תִּשְׁמַע מֵהָאֲנָשִׁים. וְכָל זֶה בְּיֵשׁ לָהּ מִי שֶׁיִּקְרָא לְפָנֶיהָ תִּקְרָא הִיא לְעַצְמָהּ בְּמְגִלָּה כְּשָׁרָה, וּמְבָרֶכֶת אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמֹעַ מִקְרָא מְגִלָּה [חַיֵּי אָדָם (כלל קנה סי״א)]: **ג** (ט) **אַנְדְּרוֹגִינוֹס.** יֵשׁ לוֹ (יז) זְכָרוּת וְנְקֵבוּת: (י) **מוֹצִיא מִינוֹ.** דְּאִם זֶה זָכָר גַּם זֶה זָכָר וְאִם זוֹ נְקֵבָה גַּם זוֹ נְקֵבָה, וְאִם נִסְבַּר דְּהוּא בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ גַּם הַשְּׁנֵי בְּרִיָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא: (יא) **וְלֹא שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ.** דְּשָׁמָא זֶה נְקֵבָה וְהַשֵּׁנִי הוּא זָכָר, וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּנָשִׁים מוֹצִיאוֹת הָאֲנָשִׁים זֶה גָּרַע טָפֵי (יח) דְּבָעֵינַן שֶׁהַמּוֹצִיא אֶת אֲחֵרִים יִהְיֶה נָכֹר אִם הוּא אִישׁ אוֹ אִשָּׁה: (יב) **טֻמְטוּם וְכוּ׳ אֲפִלּוּ מִינוֹ אֵינוֹ מוֹצִיא.** דְּשָׁמָא זֶה זָכָר וְזֶה נְקֵבָה [מַה שֶּׁאֵין כֵּן אַנְדְּרוֹגִינוֹס כֻּלָּן שָׁוִין בְּמִינָן], וְכֵן מִי שֶׁחֲצָיו עֶבֶד (יט) לֹא אָתֵי צַד עַבְדוּת דִּידֵהּ וּמַפִּיק לְהָאַחֵר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צַד חֵרוּת: (יג) **יֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֶת עַצְמוֹ וְכוּ׳.** זֶה לֹא קָאֵי אַטֻּמְטוּם רַק אַחֲצָיו עֶבֶד וְחֲצָיו בֶּן חוֹרִין וּמְשׁוּם דְּלֹא אָתֵי צַד עַבְדוּת דִּידֵהּ וּמַפִּיק צַד חֵרוּת דִּידֵהּ, וְכָל זֶה דַּוְקָא לַדֵּעָה הַסּוֹבֶרֶת דְּנָשִׁים אֵין מוֹצִיאוֹת הָאֲנָשִׁים וְעֶבֶד דּוֹמֶה לְאִשָּׁה: **ד** (יד) **יָצָא.** דְּמִצְוֹת (כ) לָאו לַהֲנוֹת נִתְּנוּ וְלֹא מִקְּרֵי הֲנָאָה, וְעַיִן לְעֵיל סִימָן תקפ״ט סָעִיף ז׳ דְּשָׁיְךָ לְעִנְיָנֵנוּ: **ה** (טו) **לְעַצְמוֹ.** דְּאֵין הַיָּחִיד מוֹצִיא חֲבֵרוֹ אֶלָּא בְּעֲשָׂרָה, וְלֹא דָּמֵי לְשׁוֹפָר (כא) דִּקְרִיאַת הַמְּגִלָּה הָוֵי כְּמוֹ תְּפִלָּה דְּבָעֵינַן עֲשָׂרָה דַּוְקָא. וְהִנֵּה הַפְּרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּכָל זֶה הוּא רַק לְעִנְיַן לַכַּתְּחִלָּה (כב) אֲבָל בְּדִיעֲבַד אִם נִתְכַּוְּנוּ לִפְטֹר חֲבֵרוֹ יָצְאוּ אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלָּם יוֹדְעִים. וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) מְצַדֵּד עוֹד דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה עָדִיף שֶׁיִּקְרָא אֶחָד לְכֻלָּן מִשּׁוּם בְּרֹב עָם הַדְרַת מֶלֶךְ, אָמְנָם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) וּבְמַטֵּה יְהוּדָה (סק״ה) דַּעְתָּם כְּהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּכָל אֶחָד יִקְרָא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) וְלֹא דָּמֵי לְמָה שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן (קפ״ז) [קפ״ו] (ס״ב), דְּהָתָם יָכוֹל הַקָּטָן לָאֱכֹל כְּדֵי שָׂבְעוֹ לְהָבִיא עַצְמוֹ לִידֵי חִיּוּב דְּרַבָּנָן וְהָוֵי נַמִּי חַד דְּרַבָּנָן [מַגֵּן אַבְרָהָם (שם)], וְכֵן כָּתַב הַגְּרִ״א לְעֵיל בְּסִימָן תרע״ה (ס״ג) עַיִן שָׁם. אֲכָן שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים יִשְׁבוּ דַּעַת הַמְּחַבֵּר שֶׁהִשְׁמִיט כָּאן דַּעַת בַּעַל הָעֲשׂוּר (הל׳ חנוכה ח״ב קטז.) שֶׁהִתְעַתִּיקוּ גַּבֵּי חֲנֻכָּה (סי׳ תרעה ס״ג), דִּבְמְגִלָּה לֹא רָצָה לִסְמֹךְ עָלָיו. עַיִן אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): **(יל)** הַגְּרִ״א: **(מו) אֲבָל לְנָשִׁים רַבּוֹת אֵין הָאִשָּׁה מוֹצִיאָן דְּזִילָא בְּהוּ מִלְּתָא** [קָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״א סי׳ ד אות מ) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (סוכה לח. ד״ה באשתו)]: **(מז) וְהַדִּין עִמּוֹ,** אֶחָד, דְּלְהַדָּעָה רִאשׁוֹנָה דְּהִיא הָעִקָּרִית הַנָּשִׁים חַיָּבוֹת בְּקְרִיאָה, וְאַף אִם נִפְסַק שְׁאֵינָן מוֹצִיאוֹת לַאֲנָשִׁים עַל כָּל פָּנִים

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ו (טז) * מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא (יז) קְטַנִּים וּקְטַנּוֹת (יח) לִשְׁמֹעַ (יט) מִקְרָא מְגִלָּה:

י טור בְּשֵׁם הִירוּשַׁלְמִי (פרק ב ה״ה).

תרצ דִּינֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה. וּבוֹ י״ח סְעִיפִים:

א [*] [א]קוֹרֵא אָדָם אֶת הַמְּגִלָּה בֵּין עוֹמֵד (א) בֵּין (ב) יוֹשֵׁב, (ב) * [ב]אֲבָל לֹא יִקְרָא בְּצִבּוּר יוֹשֵׁב לְכַתְּחִלָּה, מִפְּנֵי כְּבוֹד הַצִּבּוּר. הַגָּהּ: (ג) וְאָסוּר לַחַזָּן לִקְרוֹא אֶת הַמְּגִלָּה עַד (ג) שֶׁאוֹמְרִים לוֹ קְרָא (מרדכי פרק הקורא (סי׳ תמ״ט)): ב [ג]אֲפִלּוּ שְׁנַיִם וַאֲפִלּוּ עֲשָׂרָה יְכוֹלִים לִקְרוֹתָהּ בְּיַחַד, (ד) וְיוֹצְאִים הֵם וְהַשּׁוֹמְעִים מֵהֶם: ג (ה) [ד]צָרִיךְ לִקְרוֹתָהּ כֻּלָּהּ, (ו) [ה]וּמִתּוֹךְ הַכְּתָב, וְאִם קְרָאָהּ עַל פֶּה לֹא יָצָא. (ז) [ו]וְצָרִיךְ שֶׁתִּהֵא כְּתוּבָה כֻּלָּהּ לְפָנָיו לְכַתְּחִלָּה, (ח) אֲבָל בְּדִיעֲבַד [ז]אִם הִשְׁמִיט הַסּוֹפֵר בְּאֶמְצָעָהּ תֵּבוֹת (ט) אֲפִלּוּ

א משְׁנָה מְגִלָּה כ״א (ע״א). ב טור בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ב׳ (ה״ו). ג שָׁם בְּמִשְׁנָה וּבְרַיְיתָא שָׁם (ע״ב) כְּיָצִין דַּחֲבִיבָה יְהֲבֵי דַּעְתַּיְיהוּ וְשָׁמְעֵי. ד מִשְׁנָה שָׁם י״ט (ע״א)

וּכְרַבִּי מֵאִיר שָׁם בַּגְּמָרָא. ה מִשְׁנָה שָׁם י״ז (ע״א). ו מַיְמְרָא דְּרַב שָׁם י״ט (ע״א) לְכוּלֵּי עָלְמָא. ז בְּרַיְיתָא שָׁם (י״ז) [י״ח] (ע״ב)

בֵּאֵר הֵיטֵב

עַיֵּן שָׁם: ו (ז) קְטַנִּים. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְבִיאוּ קְטַנִּים בְּיוֹתֵר שֶׁמְּבַלְבְּלִים דַּעַת הַשּׁוֹמְעִים. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא). עַיֵּן שָׁלְ״ה (מס׳ תמיד, נר מצוה אות קא):

א (ב) יוֹשֵׁב. אֲבָל הַבְּרָכָה תִּהְיֶה מֵעֲמֹד. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) שֶׁאוֹמְרִים. הַיְנוּ לִקְרוֹת הַנִּקּוּד כְּהִלְכָתוֹ אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו) סָעִיף נ״ח שֶׁאִם מְעַמִּידִין אֶחָד שֶׁיִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ, יִקְרָא בְּלַחַשׁ, וְזֶה הַמִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא צָרִיךְ אֶחָד כְּךָ לַחְזֹר וְלִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַמְּגִלָּה, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] קוֹרֵא אָדָם כו׳. וְעַיֵּן בְּבֵית יְהוּדָה סִימָן כ״ג שֵׁשׁ מְדִינוֹת שָׁנֶהֱגוּ לִקְרוֹתָהּ בְּלֹא טַעֲמִים עַיֵּן שָׁם, וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּן בְּמִדִּינָתֵנוּ אִם לֹא כְּשֶׁלֹּא נִמְצָא מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹתָהּ בְּטַעֲמִים, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ לַחְזֹר אַחַר מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לִקְרוֹת הַמִּלּוֹת כְּמִשְׁפָּט הַנִּקּוּד, כְּמוּבָאר לְקַמָּן (סי״ד) דְּטָעוּת שֶׁהָעָנִין מְשַׁנֶּה מִעִכּוּב בְּקִרְיָאָתָהּ, וְלָכֵן אִם אֵין שָׁם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְעַצְמוֹ, וְכֵן הָעִתִּיק בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני קריאת המגילה אות ד):

ו (טז) מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא וְכוּ׳. כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת פִּרְסוּמֵי נִסָּא, וּמִשּׁוּם זֶה נוֹהֲגִין הַקָּהָל לִקְרוֹת אֵלּוּ הַפְּסוּקִים בְּקוֹל רָם [כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תר״צ סָעִיף י״ז] שֶׁהֵם עִקַּר הַתַּחְלַת הַנֵּס וְסוֹפוֹ, וְהֵם, 'אִישׁ יְהוּדִי' (אסתר ב ה), 'וּמָרְדֳּכַי יָצָא' (שם ח טו), 'לַיְּהוּדִים' (שם פסוק טז), 'כִּי מָרְדֳּכַי' (שם י ג), כְּדֵי לְעוֹרֵר הַקְּטַנִּים שֶׁלֹּא יִישְׁנוּ וְיִתְּנוּ לִבָּם עַל הַקְּרִיאָה, וּמַקְרִין אוֹתָם הַפְּסוּקִים כְּדֵי לְחַנְּכָם [לְבוּש (ס״ג)]:

(יז) קְטַנִּים וּקְטַנּוֹת. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יְבִיאוּ קְטַנִּים בְּיוֹתֵר שֶׁמְּבַלְבְּלִין דַּעַת הַשּׁוֹמְעִים [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: (יח) לִשְׁמֹעַ וְכוּ׳. וְעַכְשָׁו בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים נַהֲפֹךְ הוּא, שֶׁלִּבַּד שֶׁאֵינָם שׁוֹמְעִים אֶלָּא הֵם מְבַלְבְּלִים שֶׁגַּם הַגְּדוֹלִים אֵינָם יְכוֹלִים לִשְׁמֹעַ וְכָל בִּיאָתָם הוּא רַק לְהָכוֹת אֶת הָמָן, וּבָזֶה אֵין הָאָב מְקַיֵּם מִצְוַת חִנּוּךְ כְּלָל, וּבֶאֱמֶת מִצַּד מִצְוַת חִנּוּךְ צָרִיךְ כָּל אָב לְהַחֲזִיק בָּנָיו הַקְּטַנִּים אֶצְלוֹ וּלְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַקְּרִיאָה, וּכְשֶׁגִּיעַ הַקּוֹרֵא לִזְכֹּר שֵׁם הָמָן הָאֲגָגִי רַשָּׁאי הַקָּטָן לְהַכּוֹתוֹ כְּמִנְהָגוֹ, אֲבָל לֹא שֶׁיִּהְיֶה זֶה עִקַּר הֶבְאַת הַקָּטָן לְבֵית הַמִּדְרָשׁ: (יט) מִקְרָא מְגִלָּה. וְעַכְשָׁו רָאוּי לְכָל אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מְגִלָּה כְּשֵׁרָה וְלִקְרֹא בְּלַחַשׁ מִלָּה בְּמִלָּה, דְּאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ מֵהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מֵחֲמַת רַעַשׁ וּבִלְבּוּל שֶׁמַּכִּים בְּעֵצִים וּמַשְׁמִיעִים קוֹל, וְרָאוּי לְכָל יִשְׂרָאֵל לְנָהֹג כֵּן מִי שֶׁהַיְכֹלֶת בְּיָדוֹ [פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק יא)], וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תר״צ סָעִיף ד׳:

א (א) בֵּין יוֹשֵׁב. מִיהוּ הַבְּרָכָה (ג) יְבָרֵךְ בַּעֲמִידָה: (ב) אֲבָל לֹא יִקְרָא וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאִם קוֹרֵא בְּצִבּוּר צָרִיךְ לִקְרֹא בַּעֲמִידָה, וְעַיֵּן בָּאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל) שֶׁצִּדְּדוּ דַּעֲמִידָה עַל יְדֵי סְמִיכָה שְׁרֵי לְעִנְיַן מְגִלָּה: (ג) וְאָסוּר לַחַזָּן וְכוּ׳. דְּלְהוֹצִיא הַצִּבּוּר (ג) הוּא עִנְיַן כָּבוֹד, וְאֵין רָאוּי לְאָדָם לַחֲלֹק כָּבוֹד לְעַצְמוֹ כָּל זְמַן שֶׁלֹּא כִּבְּדוּהוּ, וְכָל זֶה בְּאֵינוֹ קָבוּעַ לְכָךְ, אֲבָל בִּשְׁלִיחַ צִבּוּר קָבוּעַ (ג) שֶׁמְּנוּהוּ לְכָךְ אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין: ב (ד) וְיוֹצְאִים הֵם וְכוּ׳. וְלֹא אָמְרִינַן דִּתְרֵי קָלֵי לֹא מַשְׁתַּמְעֵי שַׁפִּיר כִּדְאָמְרִינַן לְעִנְיַן קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּשְׁאָרֵי דּוּכְתֵי, דִּקְרִיאָה זוֹ חֲבִיבָה בְּיוֹתֵר מִפְּנֵי הַנֵּס (ד) וַיְהִיב דַּעְתֵּהּ לִשְׁמֹעַ כָּל הַתֵּבוֹת, וְכֵיוָן שֶׁכֵּן, פָּשׁוּט הוּא בְּאִם מַרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁמְּבַלְבְּלִים לֵהּ הַקּוֹלוֹת וְשֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁמֹעַ כָּל הַתֵּבוֹת, בְּוַדַּאי לֹא יָצָא: ג (ה) צָרִיךְ לִקְרוֹתָהּ כֻּלָּהּ. וְהוּא (ה) לְעִכּוּבָא. וְדַעַת רב הַפּוֹסְקִים שֶׁאֲפִלּוּ אִם חִסֵּר מִמֶּנָּה רַק תֵּבָה אַחַת לֹא יָצָא: (ו) וּמִתּוֹךְ הַכְּתָב. וּמִתְּבָאֵר בַּשַּׁ״ס דַּאֲפִלּוּ קוֹרֵא כָּל פָּסוּק בַּמְּגִלָּה אֶלָּא (ו) שֶׁלֹּא הָיְתָה הַמְּגִלָּה כְּשֵׁרָה, נַמִּי מִקְרֵי בְּעַל פֶּה וְלֹא יָצָא: (ז) וְצָרִיךְ שֶׁתִּהֵא כְּתוּבָה וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּמַה שֶׁאָמְרוּ לֹא יָצָא הַיְנוּ אִם קָרָא בְּעַל פֶּה אֶת כָּל הַמְּגִלָּה אוֹ רֻבָּהּ, אֲבָל אִם קָרָא מִקְצָתָהּ כְּשֵׁרָה דִּיעֲבַד, וַאֲפִלּוּ אִם הָיְתָה סְבַת קְרִיאָתוֹ בְּעַל פֶּה מִפְּנֵי שֶׁהַסּוֹפֵר הִשְׁמִיט בָּהּ אֵיזֶה תֵּבוֹת בְּאֶמְצָעָהּ עַד חֲצִיָּהּ וְהַכָּרַח הַקּוֹרֵא לִקְרוֹתָם בְּעַל פֶּה, אַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵינוֹ נָכוֹן לִקְרוֹת בִּמְגִלָּה שֶׁחֲסֵרָה תֵּבוֹת, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד יָצָא: (ח) אֲבָל בְּדִיעֲבַד וְכוּ׳. וְאִם אֵין לוֹ מְגִלָּה אַחֶרֶת (ז) קוֹרֵא בָּהּ לְכַתְּחִלָּה: (ט) אֲפִלּוּ עַד חֲצִיָּהּ. וְחֲצִיָּהּ יֵשׁ לְעַיֵּן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ו * מִנְהָג טוֹב לְהָבִיא וְכוּ׳. הִנֵּה בְּוַדַּאי בַּנָּנַת הַמַּחֲבָּר הוּא דָּוְקָא עַל קְטַנִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, דְּהַקְּטַנִּים בְּיוֹתֵר רַק מְבַלְבְּלִין כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא), וְאִם כֵּן מַאי שְׁנִיָּא מִנְהָג טוֹב הֲלֹא מִדִּינָא מְחֻיָּב לְחַנְּכָם בְּקִרְיאַת הַמְּגִלָּה אוֹ עַל כָּל פָּנִים בִּשְׁמִיעָה וְכַנַּ״ל, וְאוּלַי דְּבָזֶה הָיָה יוֹצֵא אִם הָיָה קוֹרֵא לִפְנֵיהֶם בְּבֵיתָם, אֲבָל בִּדְיֵי לְפַרְסֵם הַנֵּס בְּיוֹתֵר מִנְהָג לְהָבִיאָם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁיִּשְׁמְעוּ בְּצִבּוּר בִּדְיֵי לְחַנְּכָם שֶׁגַּם בִּגְדוֹלוֹתָם יִשְׁמְעוּ בְּצִבּוּר:

א * אֲבָל לֹא יִקְרָא בְּצִבּוּר מְיֻשָּׁב לְכַתְּחִלָּה וְכוּ׳. הִנֵּה בְּמַשָּׂה יְהוּדָה (סק״א) מִצְדָּד דְּסִמִיכָה מַתָּר, וְנִרְאֶה דְּבִשְׁעַת הַדְּחַק יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה לְהָקֵל, כִּי בָּאֱמֶת מִן הַגְּמָרָא (כא.) דְּקָאָמַר מֵה שָׁאֵין כֵּן בַּתּוֹרָה, וְהָתָם הֲלֹא בְּדִיעֲבַד גַּם כֵּן יָצָא כְּדְאִיתָא בַּמְּאִירִי (ד״ה והמשנה הראשונה) בְּהָדְיָא, (וּדְלֹא כְּבֶ״ח (ס״א)) וְאַיְנוּ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה וְאִם כֵּן הָכָא אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי, וְכֵן מוּכָח בְּרֶשֶׁ״י (ד״ה מה שאין כן) וְרַ״ן (א: ד״ה גמ׳ תנא), וְדִבְרֵי הָרַמְבַּ״ם (פרק ב ה״ו) נוֹטִים מִדִּבְרֵי הַמְּאִירִי (שם) שֶׁהוּא מִנְהָג שֶׁנָּהֲגוּ בּוֹ עַם קָדוֹשׁ בְּעִנְיָן זֶה וְכֵן בְּכַמָּה עִנְיָנִים עַיֵּן שָׁם, וְאַף דִּבְוַדַּאי אֵין לְזוּז מִזֶּה אַחֲרֵי שֶׁהוּא מִנְהָג שֶׁל כְּלַל יִשְׂרָאֵל, מִכָּל מָקוֹם דַּיְנוּ אִם נַחְמִיר בָּזֶה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּגַם הַשּׁוֹמְעִים הַבְּרָכָה כֵּיוָן דְּיוֹצְאִין עַל יְדֵי שְׁמִיעָה מִשּׁוּם דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, צְרִיכִין גַּם כֵּן לַעֲמֹד:

(ג) מִמִּדְרָכֵי (סי׳ תתי״א): (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ב (ד) וּמִבְּאָר בִּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר שֶׁאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יְכוֹלִים לִקְרֹא כְּמָה בְּנֵי אָדָם בְּבַת אַחַת, וְכֵן הוּא גַּם כֵּן לְשׁוֹן הַבְּרַיְיתָא עַיֵּן שָׁם בְּדֶרֶךְ כ״א עַמּוּד ב׳, וְכֵן מִבְּאָר עוֹד בְּיוֹתֵר בְּתוֹסֶפְתָּא שָׁם (פ״ג ה״ג), וְעוֹד מִבְּאָר כֵּן בְּסוּגְיָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַגְּמָרָא שָׁם דְּאֵיידֵי דְּחַבִּיבָא יְהֲבִי דַּעְתַּיְיהוּ, וְכֵן מִבְּאָר בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ו) סָעִיף נ״ח שֶׁאִם מְעַמִּידִין אֶחָד שֶׁיִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא מִתּוֹךְ הַחֻמָּשׁ, יִקְרָא בְּלַחַשׁ, וְזֶה הַמִּקְרָא לִפְנֵי הַקּוֹרֵא צָרִיךְ אֶחָד כְּךָ לַחְזֹר וְלִקְרוֹת מִתּוֹךְ הַמְּגִלָּה, עַיֵּן שָׁם:

ג (ס) וּלְאַפּוּקֵי מִמַּאן דְּאָמַר בְּגְמָרָא (ט.) דְּעִקַּר חִיּוּבָא הוּא מִ'אִישׁ יְהוּדִי' (אסתר ב ה) אוֹ מֵ'אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה' (שם ג א) שֶׁשָּׁם מַתְחִיל עִקַּר הַנֵּס: (ו) בְּאֹפֶן הַמְבֹאָר לְקַמָּן דְּהוּא לְעִכּוּבָא: (ז) כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי, וְכֵן מוּכָח בִּשְׁאֵלְתוֹת בְּפָרָשַׁת וַיַּקְהֵל (שאילתא סז):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah